

กฎกระทรวง

กำหนดอัตราค่าชลประทาน การจัดเก็บหรือชำระค่าชลประทาน
และการยกเว้นและการผ่อนชำระค่าชลประทาน
พ.ศ. ๒๕๖๔

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ (๔) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๑๘ และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“ผู้รับอนุญาตใช้น้ำ” หมายความว่า ผู้รับอนุญาตใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ในหรือนอกเขตชลประทาน

“ผู้อำนวยการโครงการ” หมายความว่า ผู้อำนวยการโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา หรือผู้อำนวยการโครงการชลประทาน

“โครงการ” หมายความว่า โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา หรือโครงการชลประทาน

ข้อ ๓ ให้เรียกเก็บค่าชลประทานจากผู้รับอนุญาตใช้น้ำในอัตราลูกบาศก์เมตรละห้าสิบบางค์

ข้อ ๔ เพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บค่าชลประทานและการบริหารจัดการน้ำเพื่อการชลประทาน การใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานเพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ในหรือนอกเขตชลประทาน ต้องดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ในกรณีที่มาตรวัดน้ำของผู้รับอนุญาตใช้น้ำชำรุดใช้การไม่ได้หรือด้วยเหตุอื่นใด ให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำดำเนินการซ่อมแซมมาตรวัดน้ำหรือติดตั้งมาตรวัดน้ำตัวใหม่ทดแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งจากนายช่างชลประทาน

ข้อ ๕ การคำนวณค่าชลประทานให้คิดเป็นรายเดือนและเป็นไปตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำติดตั้งมาตรวัดน้ำแล้ว ให้เจ้าพนักงานคำนวณค่าชลประทานตามปริมาตรน้ำที่ใช้จริงที่วัดได้จากมาตรวัดน้ำนั้น

(๒) ในกรณีที่ไม้อาจคำนวณปริมาตรน้ำจากมาตรวัดน้ำได้ เนื่องจากมาตรวัดน้ำชำรุดใช้การไม่ได้หรือด้วยเหตุอื่นใด ให้เจ้าพนักงานคำนวณค่าชลประทานตามปริมาตรน้ำสูงสุดที่ขนาดของเครื่องสูบน้ำจะสูบน้ำได้ในเจ็ดร้อยยี่สิบชั่วโมงต่อเดือน จนกว่าผู้รับอนุญาตใช้น้ำจะดำเนินการซ่อมแซมมาตรวัดน้ำหรือติดตั้งมาตรวัดน้ำตัวใหม่ทดแทน

เศษของเดือนให้คำนวณตามส่วน โดยคิดสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน

ข้อ ๖ ให้เจ้าพนักงานจัดส่งใบแจ้งหนี้ค่าชลประทานหรือใบแจ้งปริมาตรน้ำแก่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำภายในวันสุดท้ายของเดือน และให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำชำระค่าชลประทานภายในวันที่สิบของเดือนถัดไปโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเข้าบัญชีข้อมูลทรัพย์สินของกรมชลประทานสำหรับเงินทุนหมุนเวียนเพื่อการชลประทาน

ในกรณีที่มิเหตุขัดข้องหรือไม้อาจชำระโดยวิธีการดังกล่าวได้ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำอาจชำระด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) ชำระเป็นเงินสดหรือเช็คต่อเจ้าพนักงาน ณ ที่ทำการโครงการในเขตที่ทางน้ำชลประทานอยู่ในความรับผิดชอบ หรือ

(๒) ชำระโดยวิธีการโอนเงินผ่านระบบธนาคารเข้าบัญชีที่กรมชลประทานกำหนดและส่งสำเนาใบนำฝากเงินหรือหลักฐานการโอนเงินอื่นใดให้แก่ผู้อำนวยการโครงการในเขตที่ทางน้ำชลประทานอยู่ในความรับผิดชอบ

เมื่อได้รับเงินตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองแล้ว ให้ผู้อำนวยการโครงการ เจ้าพนักงาน หรือเจ้าหน้าที่การเงินหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย แล้วแต่กรณี ตรวจสอบยอดการรับชำระเงินและหลักฐานการรับชำระเงินให้ถูกต้องตรงกันทุกสิ้นวันทำการ และออกหลักฐานการชำระเงินหรือใบกำกับภาษีแก่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำ โดยให้จัดส่งพร้อมใบแจ้งหนี้ค่าชลประทานหรือใบแจ้งปริมาตรน้ำของเดือนถัดไป

ข้อ ๗ ให้ยกเว้นค่าชลประทานแก่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำเพื่อกิจการสาธารณประโยชน์โดยไม่แสวงหากำไร โดยต้องได้รับการยกเว้นเป็นหนังสือจากอธิบดี

ข้อ ๘ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำตามข้อ ๗ ผู้ใดประสงค์จะขอยกเว้นค่าชลประทาน ให้ยื่นคำขอยกเว้นค่าชลประทานต่ออธิบดีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมด้วยข้อมูลและเอกสารตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอ

ในกรณีที่ไม่สามารถยื่นคำขอยกเว้นค่าชลประทานโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการโครงการในเขตที่ทางน้ำชลประทานอยู่ในความรับผิดชอบ หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๙ เมื่อได้รับคำขอยกเว้นค่าชลประทาน ให้อธิบดีตรวจสอบคำขอยกเว้นค่าชลประทานรวมทั้งข้อมูลและเอกสารว่าถูกต้องและครบถ้วนหรือไม่ ถ้าถูกต้องและครบถ้วน ให้ออกใบรับคำขอ

ให้แก่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำ หากไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้บันทึกความบกพร่องนั้นไว้ และแจ้งให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำแก้ไขเพิ่มเติมคำขอยกเว้นค่าชลประทานหรือจัดส่งข้อมูลหรือเอกสารให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ในกรณีที่ยื่นคำขอยกเว้นค่าชลประทานมิได้กระทำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ให้อธิบดีและผู้รับอนุญาตใช้น้ำลงนามไว้ในบันทึกนั้นด้วย

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอยกเว้นค่าชลประทานหรือไม่จัดส่งข้อมูลหรือเอกสารให้ถูกต้องและครบถ้วนภายในระยะเวลาที่อธิบดีกำหนด ให้ถือว่าผู้รับอนุญาตใช้น้ำไม่ประสงค์จะดำเนินการต่อไป และให้อธิบดีจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่คำขอยกเว้นค่าชลประทาน รวมทั้งข้อมูลและเอกสารถูกต้องและครบถ้วน ให้อธิบดีพิจารณาคำขอยกเว้นค่าชลประทานให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งอนุมัติ

ในกรณีที่อธิบดีมีคำสั่งไม่อนุมัติ ให้มีหนังสือแจ้งให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำทราบภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่มิคำสั่งไม่อนุมัติ พร้อมทั้งเหตุผลและสิทธิอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุมัติ

ข้อ ๑๑ ในกรณีที่กิจการที่ใช้น้ำจากทางน้ำชลประทานของผู้รับอนุญาตใช้น้ำได้รับความเสียหายจากภัยธรรมชาติ หรือจากเหตุอื่นใดอันมีลักษณะและความร้ายแรงในระดับเดียวกัน จนเป็นเหตุให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำไม่สามารถประกอบกิจการนั้นได้ทั้งหมดหรือบางส่วน ผู้รับอนุญาตใช้น้ำมีสิทธิยื่นคำขอผ่อนชำระค่าชลประทานได้

ข้อ ๑๒ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำตามข้อ ๑๑ ผู้ใดประสงค์จะขอผ่อนชำระค่าชลประทาน ให้ยื่นคำขอผ่อนชำระค่าชลประทานต่ออธิบดีโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมด้วยข้อมูลและเอกสารตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เกิดภัยธรรมชาติหรือเหตุอื่นใดนั้น

ในกรณีที่ไม่สามารถยื่นคำขอผ่อนชำระค่าชลประทานโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการโครงการในเขตที่ทางน้ำชลประทานอยู่ในความรับผิดชอบ หรือสถานที่อื่นตามที่อธิบดีกำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๑๓ ให้นำความในข้อ ๙ และข้อ ๑๐ มาใช้บังคับแก่การยื่นคำขอผ่อนชำระค่าชลประทาน และการอนุมัติให้ผ่อนชำระค่าชลประทานโดยอนุโลม

ข้อ ๑๔ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำซึ่งได้รับอนุมัติให้ผ่อนชำระค่าชลประทาน ต้องชำระค่าชลประทานสำหรับงวดที่ยังมิได้ชำระหรือยังชำระไม่ครบถ้วนนั้นตามระยะเวลาที่ได้ทำความตกลงกับอธิบดี

ข้อ ๑๕ คำขอยกเว้นค่าชลประทานและคำขอผ่อนชำระค่าชลประทาน ให้เป็นไปตามแบบที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๑๖ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการแจ้งให้ผู้รับอนุญาตใช้น้ำทราบตามกฎหมายกระทรวงนี้ ให้เจ้าพนักงานแจ้งแก่ผู้รับอนุญาตใช้น้ำโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งด้วยก็ได้

ข้อ ๑๗ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำซึ่งได้รับอนุญาตและดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำแล้วอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ใช้มาตรวัดน้ำนั้นได้ต่อไปจนกว่าระยะเวลาการอนุญาตใช้น้ำจะสิ้นสุดลง และให้คำนวณค่าชลประทานตามปริมาณน้ำที่ใช้จริงที่วัดได้จากมาตรวัดน้ำนั้น

ข้อ ๑๘ ผู้รับอนุญาตใช้น้ำซึ่งได้รับอนุญาตอยู่ในวันก่อนวันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ และยังมีได้ดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำ ต้องดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนดตามข้อ ๔ วรรคหนึ่ง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งจากนายช่างชลประทาน และในระหว่างที่ยังไม่ดำเนินการติดตั้งมาตรวัดน้ำ ให้คำนวณค่าชลประทานเป็นรายเดือนตามปริมาณน้ำสูงสุดที่ขนาดของเครื่องสูบน้ำจะสูบได้ในเจ็ดร้อยยี่สิบชั่วโมงต่อเดือน ทั้งนี้ เศษของเดือนให้คำนวณตามส่วน โดยคิดสามสิบวันเป็นหนึ่งเดือน

ให้ไว้ ณ วันที่ ๙ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

เฉลิมชัย ศรีอ่อน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่วิธีการในการจัดเก็บหรือชำระค่าชลประทาน และการยกเว้นค่าชลประทานตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๒ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๘๕ ใช้บังคับมาเป็นเวลานาน และไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สมควรปรับปรุงเรื่องดังกล่าวให้เหมาะสมและชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดวิธีการผ่อนชำระค่าชลประทานเพื่อบรรเทาภาระการชำระค่าชลประทานของผู้รับอนุญาตใช้น้ำจากทางน้ำชลประทาน เพื่อกิจการโรงงาน การประปา หรือกิจการอื่น ในหรือนอกเขตชลประทาน จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้